

INTERVIEW

Senad Hadžimusić Teno | brutalan i suptilan

Skoro tri decenije sarajevska grupa **SCH** postoji, egzistira, ruši barijere, bori se protiv predrasuda i poništava sve moguće konvencije; za naš magazin frontmen ovog banda, **SENAD HADŽIMUSIĆ TENO**, iskreno, a kako drugačije, govori o karijeri SCH, o alternativni, ratnim koncertima i našim muzičkim "zvijezdama", životu u Pragu i radu u Sarajevu...

Napokon znam koliko vrijedimo i skroz mi je besmisleno vući ljude za rukav da me slušaju

Razgovarao: **DINO BAJRAMOVIĆ**

On se ne smije sa CIPS-ove lične karte, njemu ne odaju počasti na olimpijskim planinama i u domovima zdravlja, a njegov band nikada neće svirati u *Zetri!* On će i dalje biti samo svoj: iskren, odgovoran i autentičan, nikada komercijalan, a uvijek konstruktivan. On je **Senad Hadžimusić Teno**, šef jedne od najznačajnijih umjetničkih formacija u ovoj državi, grupe SCH, koja je osnovana 1983. godine.

ŠAMAR SARAJLIJAMA

■ "Eto, baš hoću" da komercijalizujemo početak ovog razgovora. Da li će SCH na koncertu 30. marta imati goste? Znaite ono, Brega, Čola, Dino, Loša, Hari...

Ha ha ha. To ti mene "šiljiš", ha? Ma nisi ih trebao ni spominjati. To se samo ignorira, ba. Neko je "pljuhno" jak šamar Sarajlijama ovih dana, i živim i mrtvim, i kontam zar je zaista moguće da su neki od ljudi koje spominješ nekad hodili Sarajevom i zvali se sarajevskom rajom! To je ta tegoba ovog grada. Ali neću dalje. Baš me briga za njih. No, moji gosti će biti u publici. Izuzetni ljudi svih profesija. I pouzdano znam da ću imati u publici nekoliko najboljih ljudi na planeti, a doći će iz Njemačke, Skandinavije, Češke, Hrvatske itd. I naravno, ovi

moji najdraži iz Sarajeva. Oni su moja radost.

■ U intervjuu koji smo radili prije tačno trinaest godina kazali ste mi da Vam je SCH "malo na vrh glave". Ali, vremena se mijenjaju, mada nisam siguran da su sada bolja nego tada. No, nema veze, šta se to kod Vas promijenilo u ovom prilično dugom periodu?

Da, u jednom trenutku mi se činilo da bi bilo zgodno odmoriti se od SCH i odmorio sam se. SCH nije "radio" nekih sedam godina. U međuvremenu je isfurao album *During Wartime... again*, nije bilo nikakvih svirki, napravljena je ta jedna promocija i ništa više. U Pragu mi je objavljena jedna knjiga tekstova SCH, ali ništa više mimo toga nisam radio na kreativnom planu tih godina. Nakon što sam se odmorio od

I SADA - ALTERNATIVA:

Mislim da će SCH biti alternativa sve dok ovaj naš zvuk ne postane evidentna srednja struja i globalno prihvaćen - ako se ikad desi, a nije izvjesno

dugogodišnjeg "drljanja" sa SCH, dakle nakon tih sedam godina pauze, vratio sam se u Sarajevo i želja za radom sa SCH mi se probudila, pa sam počeo ponovo. Šta mi se promijenilo? Bilo je promjena na privatnom planu. Neugodnih, izgubio sam starce, i onih finih, oženio sam se. Bilo je negativnih dionica, problema razne prirode, ali sad sam u jednoj jako pozitivnoj fazi. Uglavnom, trenutno mi sve ide od ruke.

■ Povod za naš ondašnji razgovor bilo je reizdanje ploče *During Wartime* iz 1989., plus bonusi. Iako Vam je tada bend bio "malo na vrh glave", od 1999. do prošle godine objavili ste pet studijskih albuma, što je dobar prosjek. Je li taj Vaš, da tako kažem, muzički zaokret, evidentan posebno na posljednja dva CD-a: *Dance* i *Glut*, osnovni razlog zbog kojeg i danas, na svu sreću, ne preslušavamo samo albume iz onih dana, onih para?

Pa u neku ruku je i taj zaokret bio važan, ali ne i presudan. Naprosto mi se ponovo sviralo. A nikad nisam niti mislio prestati raditi. Ja sam kompozitor i imam potrebu stvarati nove i nove skladbe, čak i bez obzira da li SCH postoji ili ne. Ja naprosto radim kad mi se radi. Ne ubijam se radom pa nemam 30 albuma, već izbacujem kompozicije kad osjetim potrebu, ne? Važno mi je da imam dobre prijatelje, prije svega u SCH. Ovo dvoje što će svirati sa mnom u petak su izvrsni muzičari, ali prije

TENO I "LIJEPE STVARI"

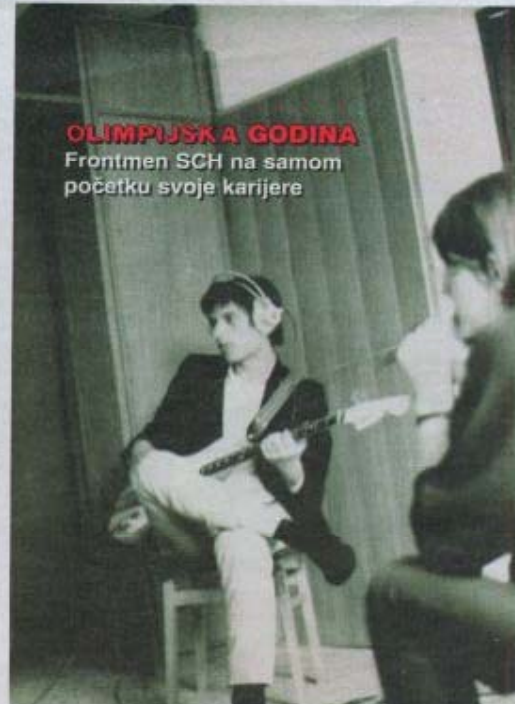
**SAMOKONSTRUKCIJA,
NIKAD KOMERCIJALA**

Teno je gazda kulturne sarajevske grupe SCH već skoro trideset godina

KUĆNA RADIONICA

Svoje posljednje albume
Teno je snimio u
studiju u svom domu

OLIMPIJSKA GODINA

Frontmen SCH na samom
početku svoje karijere

► svega su izvrsni ljudi. Volim ih pravo. Oni daju veliki doprinos u realizaciji zajedničkih ideja i snova.

■ Cane iz *Partibrejkersa* nedavno mi kaže da su oni uvijek bili u antimodi. Šta bi onda Teno mogao reći za SCH, ako znamo da, generalno, nikad i niste bili u modi, a ni u antimodi?

Smatram da je SCH vanvremenski! Ljudi otkrivaju stvari od prije deset godina i furaju ih kao da su danas napravljene. Tako i za albume od prije dvadeset i više godina. Ne ovisimo o trenutku i o trenutnoj furki, modi ili kako god to zvali.

■ Mnogi bandovi iz prve polovine osamdesetih sami su sebe nazivali alternativcima samo zato što nisu znali svirati. SCH jeste, a i opstali ste do danas. Kako Vam sada zvuči SCH iz 1984. kada ste, potpuno samostalno, objavili kasetu *Otpusnica*?

Meni 99% stvari SCH iz svih perioda i faza zvuče i danas super. Ima nekoliko izuzetaka koje ne volim i koje nisam trebao nikad objaviti. Ono što mi se ponekad ne sviđa je snimak sam po sebi, mislim na to kako je tehnički urađen. Ali tada nisam mogao puno birati. Snimanje je bilo skupo, a ne znači da bi i to skupo snimanje ispalo dobro na kraju. Ljudi onog vremena nisu znali snimati SCH.

I R'N'R I UMJETNOST

■ Kod Vas se uvijek radilo o konstrukciji, nikad o komercijali, ako govorimo o zvuku. Bilo je to osamdesetih jasno definisano kao alternativni rock. Ipak, do kada će se o SCH govoriti kao o alternativnom bendu, zato što ta muzička odrednica danas baš i nema nekog smisla?

Meni ne smeta. Postao sam svjestan već prije da SCH u skorije vrijeme neće dobiti status koji zaslužuje i nemam nikakvih iluzija u pogledu ove generacije Bosanaca da će nešto tu razumjeti ili prevrednovati. Vjerujem da će se u tom pogledu mooožda nešto promijeniti u budućnosti, ali za ove generacije ne, na njihovu žalost, he he. I ja sam se ponekad pitao zašto "alternativa", ali ne znam koji bi drugi izraz bolje odgovarao? Ljudi nisu u stanju ovu stvar ocijeniti niti svrstati bilo u čisti r'n'r bilo u umjetnost. A oboje je pomalo. To obično tako biva kad se radi o tzv. vrhunskoj kreaciji, ili ako hoćeš umjetnosti. Kad bolje razmislim, termin alternativa je dosta zgodan, mada ofucan.

■ A, objašnjenje?

Ako već moraš nešto objašnjavati ili si prinuđen etiketirati se da bi neko ko te nikad nije čuo ni vidio znao o čemu se radi, onda kažeš "alternativa". I onda taj neko zna otprilike šta je u pitanju. Mislim da će SCH biti alternativa sve dok ovaj naš zvuk ne postane evidentna srednja struja i globalno prihvaćen - ako se ikad desi, a nije izvjesno. U tom trenutku to će značiti da se nešto zaista promijenilo u kulturi i poimanju stvari kod ljudi i tada bi faktički bio kraj SCH. Morali bismo se transformirati u nešto sasvim novo ili naprosto nestati. Jer zadaća bi bila završena. A zadaća je u osnovi bila potaći kulturni i duhovni napredak zajednice. Ili pridonijeti tome. To sve je teška hipotetika, naravno.

GENIJALNA RATNA PRIČA**I Cacini bojovnici došli su 1993. na koncert SCH**

■ Genijalna je ona priča iz 1993. godine. Na koncert SCH na *Obali* došli su vojnici iz X brdske brigade, komandanta Mušana Topalovića Cace. Međutim, nisu ni vas ni publiku odveli na kopanje rovova, zato što su među bojovnicima bili i poštovaoci SCH.

Mušan Topalović Caco

Izgleda da smo jedino tada disali čisti muzički vazduh, jer su nam, između ostalog, i "zvijezde" pobjegle vani, a i SCH je bio na MTV-u...

Dobro si to zamijetio u vezi "zvijezda" i čistog zraka, he he. Ima tu nešto. Ne znam pouzdano da li su baš ovi vojnici bili na tadašnjem nastupu na *Obali*, ali sam i ja tu priču čuo od nekog. Znam samo da su tamo bili neki vojnici. Što se tiče MTV-a, to je bilo u okviru nekog priloga vezanog za zajednički koncert nekoliko grupa u *Obali* godinu dana kasnije. Bili smo, kažu, na

MTV-u nešto jako kratko, a ja to nisam vidio jer nisam imao MTV na TV-u, a nisam imao ni struje da upalim TV. Teško vrijeme, ne? ■

Da ne duljim. Alternativa je tu do daljnjeg.

■ U kojem dijelu bivše Jugoslavije je SCH imao najčvršće slušateljsko jezgro, je li to možda Ljubljana, s obzirom i da je i Vaš prvi oficijelni, istoimeni album 1988. objavila *FV Založba*, upravo iz ovog grada?

Ne znam. Ovi iz Ljubljane su imali sluha za izdavanje tog albuma, a i zvali su nas svirati nekoliko puta. Među njihovim kritičarima smo dosta dobro kotirali. Međutim, sad, s obzirom na činjenicu da jaaako rijetko sviramo ili se ukazujemo vani, tamošnji ljudi vjerovatno više ni ne znaju za nas. Posebice ovi mladi. Od vremena do vremena to se jezgro mijenjalo po gradovima, ali nekako sa distance gledajući mislim da je sredinom osamdesetih Sarajevo ipak prednjačilo. Bio je tada jedan evidentan broj ljudi ovdje koji nas je "furao" i razumijevao. Ne svi i ne u svakom trenutku, bilo je oscilacija. Neki su bili uz nas samo neko vrijeme. Ali su uvijek dolazili novi. No, bilo ih je svugdje u većim centrima neki broj. Neki su samo znali za nas, a neki su bili, hajde da kažem, "fanatici".

ALTERNATIVA NA VLTAVI

■ Nezaboravan je i plakat s "Ijljanima" za koncerte SCH neposredno pred rat. Dobro, bio je onaj koncert u CDA, ali, ako se dobro sjećam, tada ste svirali i u Beogradu. Pa, eto, ako se dobro sjećam, kako je Beograd u februaru te 1992. reagovao na "Ijljane"?

Ma ti ljudi koji su se kretali oko rocka nisu još dobro ni shvaćali o čemu se tu radi. A opet, upravo ti ljudi su i "najpitomiji" dio tamošnje populacije pa stoga nisu ni imali neki problem s tim. Oni kojima bi to zasmetalo jednostavno nisu ni bili na toj svirci u Beogradu. To su drugi neki ljudi. Oni ne idu na mučilište zvano SCH, he he. Ove prve politika nije puno ni zanimala u tom trenutku. Bili su u nekoj vrsti ošamućenosti. Tek kasnije će neki od njih shvatiti šta se događa oko njih.

■ Živjeli ste i u Pragu, mislim četiri godine. Kako je alternativni Prag reagovao na alternativno Sarajevo?

Mi smo kao SCH išli svirati u Prag 1995. u sklopu neke međuvladine ili čije već kulturne akcije u kojoj su se Česima predstavili naši umjetnici raznih profila, pa onda i rockeri. Mi smo održali dva nastupa tamo i mislim da su neki Česi bili dobro "opaučeni" i zatečeni našim sviranjem. Mislim da je tada takav način sviranja njima bio nedovoljno poznat. Ta neka brutalnost i suptilnost u isto vrijeme. Mi smo, posebno drugi nastup, naprosto odrali. To su pljuštale čestitke, mada je posjećenost tih

DISKOGRAFIJA SCH

Obavezno slušati... Najglasnije!

- "Otpusnica" (samostalno izdanje, 1984., kaset)
- "Četvrta faza" (samostalno izdanje, 1987., kaset)
- "SCH" (FV Založba, 1988., kaset)
- "During Wartime" (samostalno izdanje, 1989., LP)
- "White Music" (Slušaj najglasnije, 1992., kaset)
- "The Gentle Art of Firing" (Obala Art Centar, 1995., CD)
- "During Wartime... again" (Polikita Records, 1999., CD)
- "Vril" (Magaza/Post War Sound, 2002., CD)
- "Eat This!" (Buybook, 2004., 2xCD)
- "Deluge and After" (Buybook, 2006., CD)
- "Only Cunts Don't Fear the Rain" (Polikita Records, 2006., CD)
- "SCH Live" (Listen Loudest, 2007., CD)
- "Dance" (Polikita Records, 2007., CD)
- "Glut" (Polikita Records, 2011., CD)

događanja bila relativno mala i mada nisam siguran da su nas općenito ljudi oko baš razumjeli. U publici su bili pretežito naši ljudi koji su tamo živjeli. Ali bilo je i Čeha.

■ Čime se još, pored muzike, danas bavite u olimpijskom gradu, da ne pitam od čega živite, tada bih već zašao u intimu?

Ja se bavim samo "lijepim stvarima". A kad se ne bavim ničim, onda odem na more ili negdje u okolinu Sarajeva sa bliskim mi ljudima. Sad je ljepše vrijeme i uskoro ću na biciklo. Moja stara ljubav. Čuj od čega živim? Pa od rock'n'rolla, ba. Za šta sam drljo taj SCH tolike godine, he he.

■ Zbog čega rijetko pristajete na intervju, jer, i to je jedna vrsta reklame koja je neophodna u muzičkom svijetu? Naprimjer, prilike naprosto iziskuju nešto obimniju najavu koncerta SCH koji je zakazan za 30. mart u *Cinemas Clubu*, i za publiku-namjernike, ali i za putnike-namjernike!

Eh gdje me nađe... Pa eto ipak me je "natjeralo" da dam nekoliko intervju. Nije da baš nikako ne pristajem. Samo nekoliko sam ih odbio jer sam zatrpan poslom. Šta radim, samo dajem intervju. A nemam bogzna šta reći, a i mrzi me. Ono što bih imao reći, nije za novine, žao mi je. Radije bih svirao. To mi je primarni zadatak. A muzika neka nalazi i krči sebi put, ako je to u stanju. Moram priznati da mi nije nešto stalo da osvojim što više ljudi niti da mi se poveća popularnost tako da punim dvorane. Kad nafuraš ljude da ti dođu na nastup, očekuješ one koji te razumiju i koji su u takvom ambijentu SCH nastupa svoji na svom. A oni zalutali me ne zanimaju. Oni su bitni ovima koji žele napraviti dobar biznis, prodati svega nemilice. Ni za njih me nije briga. Ja napokon znam koliko vrijedimo, ali i koliko smo posebni i skroz mi je besmisleno vući ljude za rukav da me slušaju. Shvatio sam da naša muzika nije za svakoga i to je naprosto tako. Čemu upiranje? To neka rade ovi drugi bandovi. Ja sam ovako zadovoljan. Šta se moglo, uradilo se. U ovoj sredini ne može bolje i ne mislim da je do mene.

■ Postoje li ikakvi pokazatelji da li danas SCH ima i publiku koja je mlađa od vašeg prvog albuma?

Ima. Na *Facebooku* se može posvašta otkriti. Ima mlađe raje podosta. Ima ih jako dobrih i pametnih. Ali još se ne broje u stotinama. Bar što se SCH tiče. Ali ni nas nema oko baš često, jel tako? A koga nema na sceni, taj ko da i ne postoji. Hm..., mislim se nešto... neka "kopaju". I ja sam nekad kopao da bih iskopao nešto dobro. Kad te neko otkrije i profura, postaje pravi fan. Zašto bismo se nešto puno nametali. Ipak, malo češće pojavljivanje i koncertiranje bi vjerujem valjalo. A to je opet drugo pitanje. Uspjeh ove sredine ovisi o više stvari. Otkriti SCH je jedan sitni element koji može pomoći. Ali to nema smisla nametati nekom ubitačnom propagandom.

■ U kojoj postavi će SCH svirati na predstojećem koncertu? Znam da ste nedavno tražili bubnjara...

Iz Praga je na moj poziv došao naš stari bubnjar **Danijel Prebanić** i sretan sam zbog toga. Tako je to otrovno pitanje bubnjara na moju veliku radost riješeno. Uz nas dvojicu će nastupiti i stara članica banda **Azra Pallas**, koja je zaista izuzetna osoba i glazbenica. Njih dvoje odlično poznaju SCH. Oni su trenutno stubovi banda i vjerovatno ćemo raditi još nekih svirki negdje vani, ako ispadne prilika. Nas troje se odlično razumijemo. Uglavnom, suradnja se nastavlja na najbolji način. Da li će još neko upasti za ovaj koncert, ne znam. Moguće. Vidjet ćemo. ■